

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINĂ,
JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIE COMPARATĂ

Revista apare regulat la 1 și 15 a
fiecărei luni, afară de lunile de
vacanțe (Iulie și August) când va
apărea numai o singură dată pe
lună

Abonamentul:

Pentru autorități, banci, instit. fin.
avocați etc.
Pe un an 100 Lei
Pentru magistrați pe an 80 "
Pentru studenți pe an 60 "
Un număr simplu 5 "
Un număr dublu 7 "
Un număr vechi 10 "

Redacția singură: Palatul Curții de
Apel Et. 1/74 — Administrația: Str.
Regina Maria Nr. 34 (Radio Reclam
România S. A.) unde se primesc abo-
namentele și ori ce cereri de adțe

SUMARUL

1. Răspunderea Statului pentru pa-
gubele cauzate de armată, de . . . Dr. GEZA KISS
2. Nu unificare cu furca I, de . . . I. MĂNESCU
3. Ce este Administrația, de . . . Dr. EMIL REBREANU
4. Jurisprudențe civile și penale
cu adnotări de . . . ST. I. și VL. MAVR.
5. Dicționar Juridic. Reviste de
drept apărute. Ordonanțe.
6. Bibliotecă „Ardealul Juridic”
Codul penal al Contravențiilor
(urmare) Traducere și comen-
tarii de V. M. DIMITRIU și
ȘT. LADAY

- b) Pagubele cauzate populației de către armata proprie a Statului în urma operațiunilor de războiu.
- c) Pagubele cauzate populației prin incendii distrugerii, furturi sau jefuiri în ținuturile ocupate sau amenințate de inamic în legătură cu războiul.
- d) Pagubele cauzate populației prin necesitatea fugii din ținuturile amenințate de inamic.
- e) Pagubele cauzate populației prin rechizițiunile militare ale inamicului.
- f) Pagubele cauzate populației prin rechizițiunile militare ale armatei proprii.
- g) Pagubele cauzate particularilor de către armata proprie în afară de operațiunile de războiu sau de rechizițiuni.

Fiecare din aceste grupuri trebuie tratat și judecat din alte puncte de vedere. De astă dată ne vom ocupa numai cu ultimul grup, cu excluderea punctelor a—f.

II.

Tipul cazului este o unitate militară (d. e. un regiment) fie cu bună învoială, fie fără voia proprietarului se instalează într-o casă (hotel, castel, vilă, etc.) și face pagubă: murdărește edificiul, sparge ușile, ferestrele, distruge sau ia mobilele, fără a le rechiziționa cu bonuri de rechizițiune. Scurt: un vandalism al soldaților în timp de pace sau de război, care nu intră în noțiunea operațiunilor de războiu.

Întru cât și cu cari condițiuni este răspunzător Statul pentru aceste daune?

III.

1. Înainte de toate, nu este vorba de aplicarea articolului 1044, din Codul civil austriac, care exclude din domeniul său pagubele cauzate de război. Aceste pagube le-am enumerat în punctele I. 3. a—f. Prin urmare, problema trebuie deslegată pe baza Codului și a celorlalte izvoare ale dreptului civil.

Răspunderea Statului

pentru pagubele cauzate de armată.

I.

În timpuri normale răspunderea statului pentru pagubele cauzate de funcționarii lui n' are prea mare importanță. Cazurile când un funcționar al statului săvârșește acte din cari isvorăște vre'un drept de despăgubire, sunt destul de rare și cea mai mare parte și a acestor puține cazuri sunt tranșate prin răspunderea individuală a funcționarului. Cu toate acestea, instanțele au avut mai multe ocazii să se pronunțe asupra răspunderii Statului, iar literatura juridică s'a ocupat în mod frecvent cu această chestiune.

2. După izbucnirea războiului mondial și mai ales după terminarea lui, importanța chestiunii a devenit nepus de mare. Armatele au adus prejudicii enorme, publicul a fost păgubit cu miliarde. Este deci lesne de înțeles, că problema răspunderii Statului se prezintă cu cea mai mare gravitate și că face obiectul foarte multor discuții.

3. Cazurile în chestie se pot clasifica după următoarea grupare:

a) Pagubele cauzate populației de inamic în urma invaziei sau altor operațiuni de război (bombardament) etc.

2. În această privință trebuie să accentuăm, că construcția teoretică adoptată de Codul civil austriac și de Codul Napoleon este învechită. În legislațiunile moderne și în jurisprudență ea nu mai este admisă.

După această teorie învechită, obligațiunile isvoresc: ex contractu, ex delicto și ex variis causarum figuris (ex lege).

Această ultimă categorie constă după Codul civil din vechiul Regat din „quasi-contracte” și „quasi-delicte”. Însă, doctrina modernă a arătat că un „quasi-contract” sau un „quasi delict” este un non-sens. Nu se poate vorbi de contract când lipsește animus contrahendi, deci un „quasi-contract”, adică un contract care nu este contrat, este o imposibilitate. Deasemenea: nu există delict, dacă nu există culpabilitate; deci un quasi-delict, adică un delict fără cultabilitate este o imposibilitate. Doctrina modernă respinge aproape unanim noțiunea quasi-contractelor și quasi-delictelor, deși unii din marii civilişti o mențin¹⁾.

Decând a apărut opera epocală a lui Unger (Handeln auf eigene Gefahr), care a dat o nouă direcție doctrinei obligațiunilor și a cucerit nu numai jurisprudența tuturilor Statelor culte și toate legislațiunile moderne, — doctrina veche după care obligațiunile de despăgubire izvorăsc numai din delicte sau quasi-delicte, deși n'a dispărut din lume, totuși nu se mai poate numi doctrină dominantă. Chiar și acei pușini civilişti cari n'au eliminat încă noțiunea quasi-delictelor, au trebuit să facă concesii, cari răstoarnă întreaga lor doctrină. Așa d. e. fiind evident că pagubele cauzate de căile ferate, de automobile și de alte întreprinderi periculoase trebuiesc restituite, cu toate că ele nu intră în nici una din acele categorii, apărătorii doctrinei vechi ni-au dăruit o doctrină comică: „culpa în re”. Vrând à tout prix ca răspunderea evidentă pentru o pagubă cauzată în exploatarea căilor ferate fără vre o vină a întreprinderii să fie clasificată după acele patru categorii, ei au stabilit ficțiunea că, în astfel de cazuri însuși lucrul (locomotiva, automobilul) este vinovat (!), adică există *culpa in re*.²⁾

3. Cu căderea doctrinei vechi a căzut și baza răspunderei pentru paguba cauzată de alte persoane. Mult timp, răspunderea șefului pentru angajat s'a bazat pe principiul culpabilității (culpa in eligendo sau culpa in vigilando). Chiar și în drepturile cari stabilesc o răspundere necondiționată pentru activitatea angajaților, această răspundere este excepțională, principiul general fiind culpabilitatea.

4. Este ușor de înțeles că pe baza acestor doctrine răspunderea Statului pentru activitatea funcționarilor nu era în deosebire recunoscută. Dacă un funcționar, prin actele săvârșite în calitatea sa de funcționar, aduce cuiva vre-o pagubă, după teoria cea veche, Statul nu poate fi răspunzător pen-

tru că nu poartă nici o vină. Numai atunci trebuie să răspundă pentru pagubă, dacă funcționarul a fost numit cu violarea normelor de drept (n'avea calificarea cerută de lege), căci în acest caz există culpa în eligendo. Acest caz este prevăzut în art. 1315 din Codul Civil austriac.

IV.

1. Practica judecătorească a părăsit de mult principiul culpabilității. Pe baza legislațiunii moderne s'a înrădăcinat și în dreptul nostru principiul *răspunderii obiective*.

S'a recunoscut demult, că în cazul când o pagubă a fost cauzată, fără ca cineva să fie vinovat pentru ea, nu se poate pune totdeauna principiul că restituirea pagubei n'are loc. Este evident că în lipsa unei obligațiuni la restituire, acela va fi păgubit care stă mai departe de actul păgubitor. Dacă un alienat a cărui boală mintală nu este încă cunoscută, mă păgubește, eu voi suporta paguba și nu el? Pentru ce eu, și nu el? Dacă unul dintre noi doi trebuie s'o suporte, pentru ce să fiu eu acela și nu cel ce a săvârșit actul păgubitor?

Dacă eu am fondat o întreprindere din care trag mare folos, pentru ce să nu suport eu pagubele cauzate prin exploatarea fără vină și pentru ce s'o suporte cel păgubit, care n'are nici un folos din acea întreprindere. Este adevărat că am avut dreptul să fondez întreprinderea, însă folosindu-mă de avantajele ei, trebuie să suport și riscul dezavantajelor. Cum se poate ca eu să am numai câștigul întreprinderii, iar alte persoane numai pagubele cauzate? Aceste sunt riscurile necesare ale activității și proprietății.

Dacă funcționarul meu, cauzează pagubă altuia, pentru ce să fie suportată paguba de această altă persoană și nu de mine, care mă folosesc de serviciile funcționarului meu și de toate avantajele lor.

¹⁾ Windscheid II. §. 421, 451. Brioz II. 247. Plantoi Traité élém. II. 1851. André Weiss Pandectes 46. Chiar și Tsögöd Fejezetek I. §. 59. cu toate că își bate joc de quasi-delicte.

²⁾ Cât de comică este teoria luată din dreptul roman în această epocă a aburului și electricității, este foarte bine ilustrată printr-o argumentație ciudată a Curiei maghiare. Primul caz, când Curia maghiară a recunoscut răspunderea întreprinzătorului fără ca vre o culpabilitate a lui să fi fost dovedită, a fost acum câteva decenii pe baza următoarei stări de fapt: Din coșul locomotivei a ieșit o scântee pe care uraganul a dus-o într-o depărtare mare în satul Rakamaz. Satul a ars cu desăvârșire, societatea de asigurare a plătit o despăgubire mare și a înaintat o acțiune în regres în contra căilor ferate. Curia maghiară a dat loc acțiunii, aprobând sentințele instanțelor de fond motivate pe principiul răspunderii obiective. Totuși, Curia maghiară fiind influențată peste măsură de doctrina veche, a vroit să găsească cu ori ce preț ceva ce seamănă cu culpabilitatea și a adăugat următoarea motivare clasică: Direcțiunea căilor ferate este culpabilă, pentru că n'a oprit circulația trenurilor cu toate că era uragan.

Dacă mi-a plăcut să trimit o altă persoană să lucreze în locul meu: n'am luat eu tot riscul acestei înlocuiri? Dacă aş fi lucrat personal, aş fi răspunzător, — cum pot fi scutit de răspundere numai pentru că am trimis pe un altul? Cum se poate ca dreptul celui păgubit să nu existe, numai din cauză că se presupune că paguba n'ar fi fost cauzată de aş fi lucrat eu personal?

Aceste întrebări s'au pus demult și unele legislațiuni au stabilit răspunderea în unele cazuri și atunci când de culpabilitate nu putea fi vorba. Așa d. e. Codul civil din vechiul Regat (art. 1000, 1001); Codul civil austriac (§. 1315.) și legea accidentelor muncitorilor.¹⁾

Însă aceste cazuri sporadice n'au îndestulat circulația modernă. În viața industrială și comercială a timpului nostru persoana întreprinzătorului rămâne pe al doilea plan, activitatea sa personală este foarte neînsemnată, cele mai multe afaceri se fac, fără intervenția lui personală, prin funcționarii, agenții, mandatarii săi. Omul dispăre și întreprinderea apare.

Este deci cu neputință ca pagubele aduse de aceste organizări să fie atribuite unei persoane singure. Este cu neputință, ca aceste pagube să fie suportate de proprietarul întreprinderii numai atunci, când el are vre'o vină. Proprietarul în cele mai multe cazuri, nici nu este în stare să fie vinovat, să știe sau să împiedice actul pagubilor. Menținerea principiului culpabilității ar fi produs consecințe imposibile. Dacă se cere culpabilitate, o societate anonimă nici odată nu este răspunzătoare pentru pagubele cauzate prin exploatarea societății, pentru că acționarii cari habar n'au de gestiune, nu sunt vinovați. Deci, menținerea culpabilității ar fi avut drept consecință că tocmai întreprinderile mari ar fi fost scutite de orice răspundere. Era clar, că dispozițiunile codicelor făcute acum o sută de ani, în timpuri primitive, când industriașii lucrau cu 2—3 calfe, pe cari puteau să le supravegheze, nu se mai pot aplica. Era clar că răspunderea pentru pagube, trebuie să aibă altă bază decât aceea a culpabilității subiective.

Această bază a găsit-o jurisprudența și legislațiunea modernă în principiul *cauzalității*, care spune că orișicine este răspunzător pentru orice pagubă care este în legătură cauzală cu el. (*Rümelin*²⁾). exprimă acest principiu cu cuvintele: „trebuie să recunoști că în nici un caz n'ai voie să păgubești pe altul“.

În adevăr, nu se poate tăgădui că în cazurile când nimeni nu are vină pentru cauzarea pagubei, legătura cauzală dintre pagubă și păgubit este mai tare decât între pagubă și păgubit. Este clar că dacă cel ce păgubește nu răspunde pentru pagubă, ea va fi suportată de cel păgubit. Este deci cu totul ne-

motivată ca atunci când din doi oameni deopotrivă nevinovați unul în orice caz trebuie să suporte paguba, să alegem tocmai pe acela care n'are nimic de a face cu pricinuirea pagubei și nu pe acela care a produs-o; este că *posibilitatea pentru cauzarea pagubelor a fost produsă de cel care a păgubit*.

Acesta este principiul răspunderii obiective, printre ai cărei aderenți găsim pe cele mai mari nume ale științei, *Binding, Ungar, Merkel, Pfaff, Strohal, Plank, Seuber etc.*

2. Se înțelege dela sine că principiul culpabilității nu a încetat. Răspunderea obiectivă nu înseamnă că culpabilitatea subiectivă n'are nici o importanță. De sigur că în primul rând acela este răspunzător, care a produs paguba cu intenție sau prin neglijență. Însă, pe lângă el vor fi răspunzători și acei cari se găsesc în cauzalitate.

3. Deasemenea se înțelege dela sine, că nu există dreptul la despăgubire, dacă cel păgubit era obligat printr'o normă de drept să sufere păgubirea. Dacă am fost împiedecat fără vina mea să-mi plătesc datoria, totuși trebuie să sufăr toate cauzele prin proces și licitație, căci sunt dator a tolera ca creditorul să-și îndestuleze pretențiunea din averea mea.

4. Întinderea cauzalității depinde de aprecierea judecătorului, tot așa ca și în dreptul penal, orice fenomen este o urmare a multor condițiuni sau cauze. Dacă fenomenul îl numim *rezultat* (în dreptul civil ca și în dreptul penal), antecedentele cari l-au produs putem să le concepem ca *condițiuni* din care una sau mai multe vor fi *cauzele rezultatului*. După *obiectivisti*,³⁾ ultima condițiune va fi cauza, care a produs rezultatul cu ajutorul altor condițiuni neschimbate. După *subiectiviști*,⁴⁾ toate condițiunile sunt cauze. *Noi credem că judecătoria trebuie să meargă în stabilirea răspunderii până la acea condițiune, la care cauzalitatea este încă mai tare, decât cea dintre pagubă și păgubit.*

Această formulare n'am găsit-o încă în literatură

1) Impusă de dezvoltarea industriei: „Când un muncitor era victima unui accident de muncă, nu putea obține despăgubirea de cât dacă proba că accidentul era consecința unei greșeli comise de patron sau de prepusul acestuia. Rezultă că din cauza dificultății probei și a frecvenței cazurilor fortuite, lucrătorul lovit nu primea nici o despăgubire. Această situație contrară echității nu putea subsista și aproape în toate țările s'au făcut legi care au introdus un principiu nou și au decis că întreprinderea este răspunzătoare, într'o anumită măsură, de toate accidentele sus numite prin faptul și cu ocazia lucrului, indiferent de cauză“ (Colin Capitant volumul II. pag. 367).

2) Die Grunde der Schadenszurechnung 1896 pag. 64.

3) D. e. Hess Über Kausalzusammenhang und un-körperliche Denksubstrate 11—13.

4) Teoria dominantă a cărei fondator este *Buri*, vestitul consilier al Reichsgerichtului, care a transformat întreaga jurisprudență și literatură germană; vezi mai ales: *Über kausallität und deren Vertretung*.

juridică, dar credem că prin ajutorul ei judecătorul va putea să găsească justa măsură în cazurile concrete.¹⁾

V.

1. Răspunderea obiectivă o găsim și în jurisprudența veche a Curiei maghiare, însă numai în deciziuni sporadice. Așa d. e. deciziunea 1085/1871 condamnă pe proprietarul corăbiei pentru paguba cauzată prin ciocnire, cu toate că nici culpa în eligendo nu există; deciziunea 2821/1875 condamnă pe acela care a întrebuițat cărauși, pentru paguba cauzată de aceștia; deciziunea 13369/1879 declară că stăpânul este răspunzător pentru pagubele cauzate de servitor; deciziunea 8295/1880 spune că mandantul este răspunzător pentru paguba cauzată de mandatar.

Cam în 1900 a început Curia maghiară să aplice în mod sistematic răspunderea obiectivă. Cazuri: 2911/1901 (răsp. proprietarului de fabrică pentru accident); 4572/1901 (răsp. obiectivă a patronului pentru muncitor); 2001/1902; 1845/1903, 3821/1904 (acelaș principiu); 4572/1902 și 2564/1907 (răspunderea obiectivă a proprietarului corăbiei pentru ciocnire); 2740/1903 și 1471/1903 (răsp. obiectivă a proprietarului casei pentru paguba cauzată de portar). Deciziunile 5580/1912, 364/1913, 2140/1913, 2175/913, 3896/1910, 4892/1913, 1682/1914, 5420/1914, 5827/914, 753/1915 P. VI., 2154/1915 P. VI., 4459/1915 P. VI., 5832/1915 P. VI., 6132/1915 P. etc. sunt date de asemenea pe baza răspunderii obiective.

Nici deciziunile plenare din 28 Sept, 1916 și din 23 Ianuarie 1917 nu sunt în contradicție cu această practică judecătorească. Este adevărat, că deciziunile plenare pune principiul că cel ce delegă pe altul pentru săvârșirea unei lucrări, răspunde pentru paguba cauzată de delegat numai în cazul culpabilității sale personale, însă deciziunea face atâtea rezerve, încât din principiul culpabilității nu rămâne nimic; -- ba chiar deciziunea plenară din 1917 declară că judecătorul poate să stabilească răspunderea fără culpabilitate. Este foarte important că Curia maghiară, chiar și în cazurile când cere culpabilitatea, stabilește prezumțiunea culpabilității impunând mandatarului obligațiunea să dovedească faptele care exclud culpabilitatea lui.

Se poate constata că în practica judecătorească din Ardeal principiul răspunderii obiective este recunoscut. Este interesant că această practică s'a dezvoltat în parte pe baza Codului austriac, care permite ca judecătorul, după împrejurări să condamne pe păgubitor la despăgubire chiar dacă nu are nici o vină (§. 1310).

1) Cu alte cuvinte: judecătorul trebuie să stabilească răspunderea tuturora cari stau mai de aproape de cauzarea pagubel, decât cel păgubit.

În literatură juridică se poate constata aceeași evoluție. Marele jurist Frank¹⁾ spune că persoanele incapabile de delict pot fi condamnate la despăgubiri, pentru că „se cuvine ca faptele cuiva să-l păgubească mai mult pe el decât pe alții“. Iată o formulare a răspunderii obiective de acum 80 ani cu vr'o 30 ani înainte de Unger. Zsögöd²⁾ arată că obligațiunea de despăgubire isvorăște nu numai din delict și „quasi-delict“, ci și din fapte îngăduite sau din „quasi-exporpriere“. Toată literatura modernă adoptă teoria răspunderii obiective; confr. opera mare a lui dr. Juliu Dezső.³⁾

Proiectul codului civil maghiar, deși menține principiul culpabilității (eliminând quasi-delictele), în amănunte face atâtea excepțiuni, încât în realitate admite răspunderea obiectivă. Răspund: copiii, alienații; proprietarii pentru defectele clădirilor, pentru animale, pentru mobilele primejdioase; răspund toți câți au întreprinderi mai mari, lucrând cu mașini și motoare; răspund hotelierii; răspund patronii pentru angajați și răspunde statul pentru funcționari.

VI.

Reiese din cele spuse că problema răspunderii Statului pentru pagubele cauzate trebuie rezolvată de asemenea pe baza principiului răspunderii obiective. În adevăr, așa a deslegat-o și practica judecătorească, și literatura și proiectul codului civil. Ba ceva mai mult: așa este rezolvată chestiunea și în legile vechi și moderne, după cum vom vedea.

Înainte de toate trebuie să precizăm problema.

Nu poate fi vorba de răspunderea Statului, dacă păgubirea nu este în nici o legătură cu funcțiunea. Dacă d. e. un ofițer bate pe cineva pe stradă sau în cafenea, dacă ucide pe altu) în duel, sau dacă un funcționar fură din locuința altuia; nu este legătură cauzală între pagubă și stat. Dar dacă ofițerul bate pe un soldat, dacă funcționarul sustrage banii ce a luat în primire în exercițiul funcțiunii sale, legătura cauzală există.

Unu) poate fi vorba de răspunderea Statului, când nici însuși funcționarul, nu este răspunzător, d. e. când își exercită atribuțiunile în mod regulat (confr. mai sus IV. 3.).

Trebuie deci ca păgubirea să fie în legătură cauzală cu funcțiunea și să fie de așa natură încât dreptul la despăgubire să existe și față de funcționar. În schimb, nu face deosebire, dacă funcționarul lucrează în cadrul atribuțiunilor sale sau este vorba de exces de putere. Important este numai că Statul a pus pe funcționar în situația (Statul i-a dat posibilitatea) să comită fapta păgubitoare. Tocmai pentru acest motiv am ales exemplul dat în punctul II, când o unitate militară păgubește un edificiu pe care îl ocupă. Este clar că soldații nu lucrează în cadrul

1) Közigazság Törvénye 1845—1847-ből. III. 349.

2) Fejezetek I. §. 59.

3) Az objectív kártérítés tana.

atribuțiunilor lor care nu consistă în distrugerea averii altuia, însă numai prin faptul că sunt organele Statului, au ajuns în situația să ocupe edificiul și să-l distrugă și prin urmare legătura causală dintre Stat și pagubă există,

Se înțelege dela sine că prin „funcționari” înțelegem orice organe ale Statului, funcționarii propriu ziși tot așa ca și ofițerii, soldații etc.

Legislațiunea maghiară a stabilit de mult răspunderea Statului: Așa d. e. §. 1. tit. din Decr. VI. din 135 spune că pentru pagubele cauzate de ofițerii Regelui, Regele (Statul) este răspunzător pentru orice pagubă cauzată de soldații săi. *Werböczy* (1517) spune (Opus Trip. II. 39. §. 1.): *Item advertendum est, quod regia Maiestas (= Statul) — — — per directorem causarum suarum respondere tenetur — — — sed damna duataxat; per officiales suos quibuscunque illaba, refundere debet*“.

Această dispozițiune este încă în vigoare și prin urmare se poate spune că dreptul nostru în vigoare dispune răspunderea Statului pentru pagubele cauzate de funcționari

Cu toate acestea, ținând seamă de faptul, că colecția lui *Werböczy* n'a fost totdeauna în vigoare în toate părțile fostei Ungarii, trebuie să ne ocupăm și cu legislațiunea posteroară.

Răspunderea comunei și județului pentru pagubele cauzate este stabilită în legile XLII:1870, XVIII:1871, XXXVI:1872, XX:1877, XXI:1886, XXII:1886. Răspunderea Statului pentru magistrați: VIII:1871, LI. 1871.

Practica judecătorească stabilește răspunderea statului în mod consequent. Deciziunea 2282/1894 P. condamnă statul la despăgubire pe baza următoarelor fapte: un organ al statului vrând să facă o conductă de telegraf, a făcut foc pentru a lipi sârma; iar din negligența lui casa reclamantului a ars. Curia a declarat că Statul este răspunzător pentru culpa organului său. Deciziunea 249—1905 I. G. condamnă pe Stat pentru paguba cauzată de un jandarm care din imprudență a tras cu arma și glonțul a pătruns în brațul reclamantului. Pe lângă o mulțime de deciziuni similare merită mare atenție deciziunea Curiei 4356/1909. P. în care aceasta desleagă problema în mod clar, declarând ca orișicine este răspunzător pentru pagubele cauzate de angajatul său, dacă acesta a lucrat în calitatea sa de angajat; în acest caz ambii sunt *solidar* răspunzători. Curia adaugă că conform legilor în vigoare nici Statul nu face excepție de la aceasă regulă.

Pe baza acestei practice judecătorești proiectul codului civil dispune deasemenea răspunderea Statului. Motivarea spune următoarele:

Stabilirea acestei răspunderi este o cerință neapărată a ordinii de drept. Dacă Statul cere ca cetățenii săi să aibă încredere în funcționari să-le dea

ascultare etc.; trebuie ca în schimb și Statul să ia garanții pentru funcționarii săi. Organizarea funcționarilor este stabilită de Stat în interes public; dacă această organizare funcționează rău în unele cazuri, paguba trebuie suportată de toți, nu numai de acela care întâmplător a fost păgubit și care fiind silit să ia contact cu funcționarii Statului, nici nu era în situația să împiedice păgubirea etc.

Reiese din toate acestea că după dreptul civil în vigoare în Ardeal, răspunderea obiectivă a Statului pentru paguba cauzată de organele lui este recunoscută.

Dr. Géza Kiss.

Nu unificarea cu furca!

„Tu-mi ești frate cu-ți sunt frate
„In noi doi un suflet bate“.
(Hora Unirei de V. Alexandri).

Întâi o expresiune, ce a ajuns banală și care se rosteste, nu fără gravitate, mai ales aci în Ardeal, Expresiunea, în adevăr, nu este lipsită de seriozitate și de adevăr. Se cere însă ca ea să fie spusă cu o deplină bună credință.

Să considerăm intențiile cele mai curate. Totuși mi se pare că această expresiune, a căzut, ca o stâncă uriașă, înspăimântătoare chiar, la porțile unificării, inerentă unirei unor frați ce până eri se doreau și se chemau cu multă jale unul către altul.

Că unificarea este necesară și că ea trebuie realizată, nu o tăgăduiește nimeni. Însăși expresiunea de mai sus ne-o spune suficient. De cât, eartă-ni-se îndrăsneala, să gândim, că cei care au formulat-o, și cari o repetă, ori nu îndrăznesc să meargă până acolo în cât să denege necesitatea unificării, ori că gândesc la fel cu celebrul personaj a lui Caragiiale, că voesc unificarea, dar cu condiția, ca să nu se schimbe nimic.

În adevăr unificarea nu trebuie făcută cu furca, adică în mod pripit. Aceasta însă nu înseamnă că putem sta cu mâinile încrucișate și mai ales la infinit. Ea trebuie să fie începută odată, sau măcar pregătită.

Sunt trei ani aproape de la unirea teritorială, și cred că avem tot dreptul să ne întrebăm ce s'a făcut în acest lung timp pentru unificarea legislativă.

Dacă n'ar fi, de cât să constatăm că astăzi, reprezentanți autorizați ai acestei regiuni, cutreeră centrele mai populate și importante cu strigătul sec, că nu trebuie, să ne unificăm cu furca, încă este de ajuns ca să ne îngrozim și să semnalăm că ni se rupește speranța pentru viitor. În al treilea an, se cuvenea să avem propăvăduitori ai unificării, ai nevoei urgente de unificare, a „principiilor de unificare.”

Dacă răsfoim gazetele și revistele din acest răstimp de trei ani, vedem cât de puțin, ca să nu

zicem deloc, s'a scris, s'a discutat, s'a făcut studii mai ales din partea juriștilor ardeleni. Câte-va traduceri de legi, care s'au făcut, e lesne de înțeles din ce imbold s'au făcut.

Eu cred că dacă buna credință există și, dacă cu adevărat s'a dorit și se dorește încă, unificarea, apoi în primul rând, nu trebuie să rămână netradusă o lege ungurească și aplicată încă în aceste părți. Era de datoria fraților cunoscători ai limbii maghiare să ofere, celor cari nu cunosc această limbă, textele ungurești în traducere românească spre a le putea citi, spre a le putea studia. Era o datorie zic, ca frații să fie puși în situații similare.

Astăzi tot românul cunoaște legile din vechiul regat sau cel puțin are posibilitatea să le cunoască. Nu tot așa se întâmplă cu legile ce guvernează Ardealul.

Se critică și se arată tot răul din legile din vechiul regat, par'că nimic n'ar avea bun, susținându-se numai că legile aplicate în Ardeal sunt cu mult mai bune.

Chiar așa de ar fi, o datorie frățească impune, ca ele să fie recomandate în mod mai amănunțit, fraților ce nu le cunosc, dacă sunt așa de alinaătoare de suferințe. Să se facă comentarii comparative, să se angajeze discuții, care să facă lumină în tot ce are suflet românesc.

În cazul acesta, cu siguranță, unificarea s'ar face mai conștiincios și chiar mai repede.

E drept, că asaltul ce se dă unificării, mai ales de cei din vechiul regat, a cam îngrijorat pe mulți și teama cea mare este, că cei ce dau asaltul, victorioși, ca și la asaltul incorporării laolaltă a fraților, vor aplica drept unificare, legile din vechiul regat. Dar ce voiți! Avântul asaltătorilor, este tot așa de remarcabil, ca și onoarea ce trebuie să li se confere, căci unificarea trebuie făcută într'un fel.

Unificarea legislativă este o mare necesitate și de mare urgență.

Să ne erte cei ce ne trimit la exemple.

Starea de lucruri din Germania, Elveția și Statele-Unite, nu ne poate fi dată ca exemplu. Înlui că noi n'am făcut o unire, numită federație și al doilea, secolele care au trecut peste aceste federații, ne demonstrează suficient unde am ajunge adoptând sistemul lor.

Noi ne-am unit, cu intenția de a ne contopi într'un tot vecinic nedespărțit. Avem în acest sens, unirea teritorială, avem unirea politică. Ne mai trebuie unirea sufletească.

Unirea sufletească, nu se poate face, de cât având aceleași drepturi și aceleași datorii, aceleași bucurii și aceleași suferințe. Acestea sunt elementele, care cimentează unirea sufletelor.

Unirea federativă și cu legi separate, vedem ce sbucium aduce astăzi în Germania; iar Elveția și

Statele-Unite, rămân în continuu, casă în care trăesc și astăzi mai mulți streini,..... politicoși dacă voiți.

Un adevăr mare este, că legile trebuie să țină seamă de moravuri. Dar, când acele moravuri variază de la regiune la regiune într'un stat unitar, pentru ca o lege să poată fi generală și unitară, cum trebuie să fie; regiunile trebuie să sufere o cenzurare reciprocă a moravurilor. Altfel nu este posibilă o lege generală și unitară, baza statului unitar. Chestiunea este ca măsura în care se face cenzurarea să fie redusă la minimum posibil, așa ca s'guduirea, dacă ar fi să se producă, să fie cât mai redusă.

În modul acesta s'a putut constata că legile au calitatea de a mlădia, de a forma, de a uniformiza moravurile. Istoria neamului nostru ne confirmă acest lucru. Exemplul unirei Munteniei cu Moldova este destul de eloquent.

Bazași pe asemenea principii, este lesne de înțeles, că o lege unitară este posibilă la un popor, care are ca deviză convețuirea indiviziilor de același sânge.

Luându-se ce este bun d'intr'o parte și unindu-se cu ce este bun în altă parte, adoptând, cea ce nu se poate înlătura într'o parte fără prea mare s'guduire, în cealaltă parte, unde s'guduirea nu poate fi un mare pericol, se pot forma legi, se pot adopta legi, chiar în întregime, care să impună unificarea moravurilor și simțămintelor, legătura eternă a statelor unitare și ale înfrățirii ideale.

Aceasta înseamnă unificarea! Iacă cea ce dorim!

Munca aceasta credem că este mai ușoară, și poate fi terminată mai repede, așa după cum cer împrejurările.

Cu timpul va veni și adevărata reformă legislativă, operă ce cu drept cuvânt, trebuie bine meditată și îndelung chibzuită, și pentru care nu se cere mare urgență.

Când este vorba de unificare, urgența primează. În momentul când se face unirea teritorială și politică, spiritul este pregătit și gata să primească, ori ce unificare, dispoziția de sacrificiu fiind mai mare. Cu cât însă ne îndepărtăm de acest moment, cu atât se sapă o tot mai mare prăpastie între cei ce sun chemați să se unească, fie chiar din cauza sângelui ce le curge prin vine,

Câte din legile ce sunt deja aplicate în teritoriile unite, n'ar fi produs s'guduiri puternice, dacă s'ar fi aplicat mai târziu!

Nu semnalez acest fapt, dorind ca tot așa să se procedeze și de aci înainte, dar voesc să arăt, că dacă asemenea legi, fără nici un studiu de adaptabilitate, au fost primite din spirit de jertfă; cu cât mai ușor vor fi primite cele cari vor avea un cât de mic studiu.

Să ne întrecem deci cu toții, la muncă. Să profităm de frumoasa inițiativă ce au luat-o căși-va co-

legi și buni români, ca să facă să apară această revistă și să discutăm toate chestiile, având ca deviză că unificarea legislativă trebuie să fie, fără întârziere, înfăptuită.

E de mirare că a putut fi inspirată nefericită expresie ce dăm ca titlu al acestui articol !

După câte știm, încă de multă vreme s'au numit comisiuni, ce au ca membrii juriști din toate regiunile, ca să prepare legile unificatoare. E drept că până în prezent numai comisiunea în care lucrează eminentul și neobositul jurisconsult și profesor D. Alexandrescu a dat semne că lucrează.

Inițiativa luată de D-l profesor D. Alexandrescu, de a supune publicului rezultatul muncii și de a cere, ca ori ce cetățean să-și spue părerea; este nu numai extrem de laudabilă dar și de o reală importanță, în cât ar trebui impusă ca principiu pentru orice lege ce se prepară. Iar noi, nu numai că avem datoria să nu ignorăm o așa frumoasă inițiativă, dar să și corespundem invitației ce ne face, cel care deși deasupra forțelor multora, totuși ne face o așa de mare onoare că așteaptă și părerea noastră de cetățeni conștienți.

Oradea-Mare 15 Septembrie 1921.

I. Mănescu

Consilier la Curtea de Apel

Ce este administrația

Definiție. Deosebirea între Administrație și Justiție. Norma pentru villoarea legiuire administrativă

În pragul marelor prefaceri ce vor consolida România Mare și cu un minut înainte de înfăptuirea prin lege a reformei administrative am crezut folositor ca în scurte cuvinte să vedem în principiu, ce trebuie să înțelegem prin cuvântul Administrație. Prin ce se deosebește de Justiție, și care trebuie să fie menirea și rolul ei într'un stat modern.

Statul privit ca organizație obștească menit să înfăptuiască interesele solidare ale națiunii, este regulatorul general pentru convețuirea oamenilor în societate. Ca singura organizare în care individul poate să-și creeze o viață corespunzătoare idealului de om, statul are voință proprie și puterea de a-și împlini această voință. Puterea și voința îi sunt originare, le deține adică de la sine și pentru a și le impune și realiza, statul își creiază organe pentru susținerea vieții și împlinirea scopurilor lui multiple.

Funcțiunile organelor statului se pot împărți în două mari grupe de naturi principiar distincte. Una dintre aceste grupe coprinde acele funcțiuni ale organelor statului, prin care el își exprimă voința în formă de norme abstracte de drept. Cealaltă grupă coprinde toate acele funcțiuni ale organelor statului, prin care acesta tinde să înfăptuiască în concret dispozițiunile unor astfel de norme abstracte în marginile date de ele.

Acea exprimare a voinței statului sub formă de drept o numim *Legislație*. Acele funcțiuni ale statului care susțin ordinea de drept și ajută la înfăptuirea ei, sunt coprinse sub noțiunea de *Administrație* în înțelesul larg al cuvântului. Tot ce vine de la stat, tot ce se întâmplă în numele și în interesul statului, se coprinde în una sau alta din aceste două categorii cari se numesc: *Legislațiune* și *Administrație*.

Este absolut lipsită de orice bază acea părere, care face deosebire și susține că una sau alta, legislațiunea sau administrația este cea mai prețioasă cea mai importantă pentru viața de stat. Amândouă, legislațiunea și administrația, sunt totuna de importante pentru stat, amândouă sunt indispensabile pentru stat, ele se întregesc una pe alta în susținerea statului, în afirmarea lui.

Înțelesul modern a cuvântului administrație s'a dezvoltat deabia în știința, de stat a veacului trecut. Scoțând poliția din pozițiunea ei atotputernică, care a ocupat-o în veacul al XVIII-lea, atunci când filozofii absolutismului aflau ca o urmare a eticii eudemonistice a timpului, menirea statului într'aceea că statut este creatorul fericirii obștești, iar scopul fiecărei instituțiuni a statului este înfăptuirea celei mai mari fericiri a indivizilor și a obștei — the greatest happiness of the greatest member — prin puterea statului. Statul este dator să se îngrijească de asigurarea bunurilor materiale și spirituale pe seama indivizilor, fie chiar și cu sila. Din aceasta ar urma bună starea și fericirea indivizilor, iar suma acestora este apoi bună starea obștească, fericirea întregii societăți (vezi Wolff : Jus naturae ; Just : Grundstock der Polizei wissenschaft ; Sonenfels : Grundsätze der Polizei) învățăturile școalei utilitariste și a socialismului de astăzi încă sunt pe punctul acesta de vedere.

În urma înrâuririi criticii lui Kant s'a schimbat spre sfârșitul veacului al XVIII-lea curentul eudemonistic care a predominat în etica veacului al XVII-lea și XVIII-lea. Direcțiunea predominantă a devenit aceea a eticii lui Kant bazată pe respectul 'de autonomia morală a personalității omului. Ca urmare acestei etici s'au născut sistemele moderne de drept, a căror principiu fundamental este respectul față de personalitatea fiecărui cetățean. În legislațiunea întreagă a timpurilor noi aflăm ca motiv conducător înțelesul dat de Kant cuvântului drept și anume : „problema dreptului este să se stabilească acele condițiuni prin care se poate împreuna voința unuia, „cu voința celuiialalt după o normă generală a li- „bertății și să asigure prin sancționare acestor condițiuni, libertatea personalității.

Ca o urmare firească a acestor principii a fost restrânsă poliția, la care se subsuma înainte de aceea administrația întreagă, înțelegându-se toată administrația ca poliție. Activitatea poliției fu înțeleasă

ca una cu caracter curat preventiv și într'atâta chiar și negativ întrucât poliția prin activitatea ei nu poate crea o ordine nouă a vieții publice, nu poate crea factori noi a dezvoltării naționale. Chemarea poliției este numai apărarea și susținerea ordinii de fapt a vieții publice. Așa a devenit poliția acea parte a administrației care se ocupă să apere toate interesele, care trebuiesc apărate [de administrație față de primejdii, păgubiri și vătămări, ori și de unde ar veni acestea, și care se ocupă totodată să prevină și să stârpească orice putere dăunătoare ordinii publice.

Pornind dela noțiunea largă dată cuvântului administrație coprimem și guvernarea în cadrele acestei noțiuni. Intre lege și între înfăptuirea dispozițiilor ei este încă o funcțiune de stat, care cuprinde chiar grija și conducerea înfăptuirii dispozițiilor legii. Această funcțiune a statului care constă din îndrumarea vieții de stat acolo unde legea nu dispune și care indică condițiunile mai apropiate a înfăptuirii voinței statului exprimate în legi și conduce această activitate a înfăptuirii voinței statului se numește Guvernare. Legislațiunea unui stat nu poate cuprinde toate problemele vieții obștești, care trebuie să le înfăptuiască statul. Prin urmare în toate statele moderne sunt autorizate anumite organe ale statului, să exprime voința de stat în formă obligatorie generală. Dar fiindcă aceste norme nu emană dela organele de legislațiune, ele sunt de o natură deosebită decât normele cuprinse în legi. Lăsând la o parte această funcțiune a statului de înțeles larg al administrației, rămâne să înțelegem prin administrație acea activitate a statului prin care acesta înfăptuiește în ultimul rând și nemijlocit problemele obștești. Aceasta este administrația în înțelesul restrâns al cuvântului.

Definițiunea dată aici cuvântului administrație arată importanța extraordinară a ei. Administrația însoțește cetățenii statului dela leagăn până în mormânt. Administrația este acea activitate a statului în care acesta este în atingere nemijlocită și continuă cu cetățenii săi prin organele de stat menite să înfăptuiască problemele obștești, menite să îndeustuleze necesitățile publice în nenumăratele împrejurări a vieții de toate zilele. Nu este situațiune în viața cetățenilor asupra căreia nu s'ar extinde activitatea administrației, sprijinind și ajutând în mod pozitiv dezvoltarea individuală a cetățenilor sau înlăturând întrucât se poate primejdiile cari amenință individul și societatea, în urma fenomenelor naturii care ne încunjură sau din partea elementelor antisociale ale omenirii. În activitatea aceasta a ei se folosește administrația deoparte de puterea imperativă a statului, silind pe cetățeni la o ținută potrivită intențiilor statului; de altă parte procură prin puterea

statului acele mijloace ale dezvoltării individuale pe cari cetățeanul nu și le poate procura prin puterea sa proprie, sau pe care nu le poate procura într'o măsură atât de bună ca puterea statului.

Din toate acestea urmează necesitatea unei activități neîntrerupte a administrației. Este evidentă necesitatea unei administrații bine organizate, care să fie în acord cu principiile arătate de constituția țării, statul fiind singura formă a unei conviețuirii pașnice și trainice a oamenilor, în care este posibilă o viață potrivită idealului omenirii. Omul fiind o ființă Socială, numai în societate, numai în forma cea mai dezvoltată a acesteia își poate împlini chemarea de a se desăvârși moralmente de a urca cea mai înaltă treaptă a desăvârșirii morale.

Menirea statului este înfăptuirea problemelor obștești. Administrația este chemată, prin ea devine faptă voința statului. Administrația se îngrijește ca rezultatele cari le-a intenționat statul, exprimându-și voința, să se concretizeze; ea servește îndeustulirea necesităților obștești prin forța publică. Administrația dă cetățenilor prima condițiune indispensabilă a dezvoltării individuale, asigurând viața și avutul fiecăruia, garantându-i liniștea de a putea munci liber pentru ajungerea scopurilor lui, întrucât acestea nu sunt în contradicție cu ordinea de drept. Administrația este acea acțiune a organelor statului, din care urmează rezultate vizibile în lumea externă; ea este acea acțiune a organelor statului prin care se înfăptuiește nemijlocit orice problemă obștească.

Constituția statului hotărăște repartizarea puterii de stat la deosebitele organe ale lui; ea arată numai în linii generale relațiunea dintre stat ca întreg și între individ; arătând limitele cercului de activitate ale statului și marginile autonomiei individuale ale cetățenilor. În administrație vedem statul în plină activitate sforțându-se să înfăptuiască problemele obștești. Ori și cât de bune să fie principiile cuprinse în constituția statului, ele sunt numai literă moartă, dacă administrația nu poate turna viață în ele, ea care este chemată să le aplica în viața de toate zilele.

De aici urmează că administrația trebuie să aplice în detaliu principiile generale precizate în constituție, rămânând activitatea ei în acord absolut cu constituția. Ar fi o înconsecvență dacă de pildă statul ar recunoaște în constituție, oarecari drepturi fundamentale ale cetățenilor; iar pe de altă parte nu ar apăra aceste drepturi ale cetățenilor printr'o justiție independentă, împotriva actelor unei administrații care trece peste marginile dreptului.

Justiția fiind declararea voinței statului în cazuri concrete de discuțiune, ea însăși este aplicarea normelor de drept în viața de toate zilele, însăși este executare. Se deosebește însă de executarea legilor în înțeles strict de administrație prin faptul

că scopul ei este absolut altul. Chemarea justiției este să apere ordinea de drept, sistemul de drept al statului față de atacuri; iar chemarea administrației este să facă să dispună ceea ce este oportun pentru a atinge scopurile statului. Datoria statului este să susțină ordinea de drept. El își împlinește această datorie prin instituțiunea justiției. Chemarea statului însă nu constă numai în această datorie negativă. Statul care este forma cea mai dezvoltată a conviețuirii oamenilor, potrivit căreia omul își poate împlini menirea sa ca ființă morală, are afară de interesul pur negativ de a susține ordinea de drept și alte îndatoriri pozitive care isvorăsc din natura statului ca regulator general, și aceste datorii le împlinește administrația.

Justiția se deosebește din mai multe puncte de vedere de administrație. Justiția este o activitate cu caracter pur negativ. Ea presupune o vătămarea a ordinii de drept care trebuie reprimată; iar paguba făcută trebuie reparată. Justiția nu crează nimic nou, ea declară numai dreptul obligatoriu în caz de discuțiune, subsumând împrejurările cazului dat sub norma de drept obiectiv. Față de aceasta, administrația este o activitate pozitivă a statului; activitate creatoare, care nu intră în acțiune fiindcă a fost vătămată ordinea de drept, ci ca să înlătuiească problemele obștești, ca să atingă ținta statului, care este aceea de a da individului posibilitatea la a-și ajunge scopul suprem pentru care trăește, adică dezvoltarea cea mai intensivă și cea mai proporționată a puterilor sale.

Condițiunea, sine qua non, ca individul să poată atinge ținta amintită este libertatea. Statul prescrie în dreptul său administrativ modul în care se vor înlăptui problemele obștești în deosebitele cazuri concrete, hotărând dreptul și datoria de a proceda a organelor administrative. Statul stabilește totodată și acele margini în limitele cărora organele administrative se pot amesteca în împrejurările de viață în afacerile cetățenilor, arătând cazurile în cari organele administrative pot obliga pe cetățeni la prestațiuni bănești sau de muncă sau la o ținută activă; îndatorându-i să facă ceva sau îndatorându-i la o ținută pasivă prin opreliște. Însă cel mai dezvoltat sistem de drept administrativ nu poate preciza înainte, întreg cuprinsul activității organelor administrative. Adeseori normele de drept nu pot preciza decât numai acele condițiuni în lăuntrul cărora este îndreptățită sau îndatorată administrația să intervină. Dacă însă în fiecare caz concret se găsesc aceste condițiuni ori nu se poate arată prin norme generale. Administrația sau organele administrative sunt chemate să judece dacă sunt îndatorate sau îndreptățite să intervină. În statul modern în „Rechtstaat” însă această activitate discreționară a administrației este mărginită la măsura cea mai mică,

unde este necesară pentru bunul mers al administrației, fiindcă față de acte administrative de natura aceasta cetățeanul nu se poate folosi de scutul judecătoriei contencioase și prin urmare libertatea lui este expusă discrețiunii organelor administrative.

Administrația satisface netăgăduit nevoile națiunii folosindu-se de puterea publică; ea este înlăptuirea problemelor obștești. Prin urmare ea trebuie să țină seamă de dezvoltarea împrejurărilor sociale, economice și politice ale statului. Schimbându-se nevoile obștești ale națiunii vor răsări noi probleme obștești și administrația trebuie să se acomodeze noilor probleme. Schimbându-se împrejurările sociale economice și politice ale națiunii se schimbă și ideile sociale economice și politice ale națiunii și prin urmare se va schimba și direcțiunea generală a vieții de stat și cu aceasta și organizațiunea tehnică, activitatea administrației.

O administrație care nu este în stare să țină la curent cu viața socială economică și politică a națiunii, devine o cătușă pentru dezvoltarea acesteia, când vrea să țină spiritul nou în forme învechite și nepotrivite. Datoria conducătorilor unei națiuni este să afle totdeauna forme noi potrivite spiritului nou, care s'a dezvoltat în națiune, modificând încet și pe nesimțite formele vechi ale administrației și schimbându-le când nu mai sunt potrivite, prevenind astfel sguduiri care pot deveni fatale vieții statului.

Dr. Emil Rebreanu,
Șeful poliției Bistrița.

JURISPRUDENTA

MATERIE CIVILĂ

CURTEA DE APEL ORADEA MARE

Sedința de consiliu fără publicitate de la 27 Iunie 1921.

Sechestrarea veniturilor unui imobil se poate face și fără aplicarea procedurii prevăzută în art. 211 sr. execut. Cheltuielile execuției de asigurare trebuiesc suportate de debitor art. 27 leg. execut.

C. II. 274/1921.

În procesul intentat de reclamantul A. B. contra pârâtului C. D. pentru emitere de mandat de plată cambial în valoare de 30.000 lei și în care pârâtul a făcut apel contra încheerii No. C. II. 1321/3/1921 al Trib. Oradea Mare, s'a adus următoarea

DECIZIUNE.

Se respinge apelul și se confirmă încheierea atacată.

MOTIVELE.

Motivul că rău tribunalul a admis și urmărirea venitului hotelului „E” întru cât din cererea reclamantului nu se vede ca el să fi cerut și urmărirea acestui venit, Curtea îl respinge ca nefondat, de oarece când se face cererea de execuție mobilă asupra unui imobil — cum s'a făcut în speță, —

prin aceasta nu se înțelege că trebuie executat numai mobilul din imobil, ci și veniturile acelui imobil, care sunt tot de natură mobilă, așa că dacă Tribunalul a trecut în dispoziitivul încheerii sale și cea ce de la sine era înțeles, nu a comis nici un exces de putere și nu se poate zice că a încuviințat ceva peste cea ce a cerut reclamantul.

Motivul că nu se poate ordona executare și pentru cheltuelile executărilor asigurătoare, cum a făcut tribunalul, înainte ca ele să fi fost dobândite pe cale de proces, de asemenea nu poate fi luat în considerare; căci de și art. 230 al IV. de sub titlul JV. (Execuția asigurătoare) din legea LX—1881 asupra execuției, zice că cheltuelile execuției asigurătoare va trebui să le suporte creditorul, totuși ca urmare mai spune, că debitorul va trebui să le plătească și aceste cheltueli, când judecata tranșează litigiul și în măsura în care judecata va găsi că trebuie condamnat.

Că așa fiind, textul art. 230 al. 4 nu oprește formal o măsură asigurătoare, chiar pentru cheltuelile executărilor asigurătoare, și de fapt, debitorul nu suferă nici o daună, pentru că de fapt, executarea pentru lichidare, nu are loc de cât în momentul când litigiul se tranșează definitiv de instanța judecătorească, și nu are să se execute de cât în măsura în care va fi condamnat.

Aceasta rațiune este impusă și de art. 27 din legea de executarea definitivă care dispune: că cheltuelile de executare le suportă partea condamnată, chiar dacă instanța judecătorească, n'a condamnat-o să plătească cheltuelile de proces.

Nu există nici un motiv ca dispozițiile art. 27 să se păstreze prin analogie și la execuția asigurătoare; și în cazul acesta bine a procedat tribunalul când a ordonat executarea asigurătoare și pentru cheltuelile de prezent, adică ocazionate de însăși cererea de executare asigurătoare.

Motivul că spesele executărilor asigurătoare sunt prea mari, Curtea de asemenea nu-l ia în considerare, pentru că mai întâi aceste spese nu sunt 750 lei, ci 590 lei așa după cum se vede trecut în originalul încheerii No. C. II. 1321/3/1921, și această sumă Curtea o apreciază la fel cu tribunalul că nu este exagerată.

Oradea Mare la 27 Iunie 1921.

Adnotare. 1. Din starea de fapt nu reiese, că era vorba de sechestrarea veniturilor conform art. 211 din legea LX|1881. Când se sechestră folosul unui imobil, creditorii ipotecari au drept să concureze (art. 212) și pot să ceară ca veniturile să nu fie întrebuițate la îndestularea pretențiunii celui ce le-a sechestrat, ci să rămâie în depozit judiciar. Dacă imobilul nu se vinde în timp de un an prin licitație, cel ce a sechestrat veniturile, poate să le ridice.

2. Cheltuelile execuției asigurătoare trebuiesc suportate de debitor, dacă aliniatul 5 din art. 230 nu și are ființă (practică judecătorească stabilă).

St. L.

MATERIE PENALĂ.

CURTEA DE APEL CLUJ.

Ordonanța No. 1569/1919 dată de Consiliul Dirigent dă în competențe Tribunalul ce funcționează la reședința Curților de Apel, judecarea calomniilor prin presă, Scoaterea din uz a legii XIV 1914 art. 46. Regulator de competență. Nr. P. 739/4 1921.

În conflictul de jurisdicțiune ivit între trib. Sibiu și tribunalul Cluj în afacerea privitoare pe M. N. acuzat de delictul de calomnie prin presă.

CURTEA,

Luând în cercetare afacerea potrivit dispozițiilor art. 28 pr. p. în camera de consiliu, a dat următoarea

DECIZIUNE

Regulând (stabilind) competența, declară competent, în speță tribunalul Cluj și înaintarea dosarului acelui tribunal pentru judecarea afacerii.

MOTIVE

M. N. acuzat de delictul de calomnie, comite acest delict în persoana administratorului unui spital public, printr'un ziar. În speță, prin urmare, este vorba de o calomnie prin presă, săvârșită în contra uneia din persoanele enumerate în art. 461 din legea V. 1878.

După dispozițiunile aliniatului II al § 16 din legea XXXIV. 1897 judecarea acestor delictive fiind de competența curților cu jurați și prin § 2 din ordonanța referitoare la suspendarea jurisdicțiilor Curților cu jurați pe teritoriul de sub administrația Consiliului Dirigent, (ordonanța dată de acest consiliu sub Nr. 1569/1919), judecarea lor dându-se exclusiv în competența tribunalelor care funcționează în locul de reședință al curților de apel a căror competență, în acest caz se întinde asupra întregii circumscripții a Curții de Apel respective", evident tribunalul competent a judeca în speță, era tribunalul Cluj, ca tribunal care funcționează în locul de reședință al curților de apel, a căror competență, în acest caz se întinde asupra întregii circumscripții a curții de apel respective.

Legea XIV din 1914 invocată de Trib. Cluj în motivele care l' au determinat să-și decline competența, ne mai fiind ținută în seamă de consiliul dirigent atunci când prin menționata ordonanță a suspendat jurisdicția curților cu jurați; ordonanța aceasta are puterea să modifice legea la care se referă. Evident, tribunalul Cluj trebuia să considere art. 46 din legea XIV. 1914 ca modificat prin ordonanța 1569/1919, și să rețină afacerea pentru judecare.

Cluj, la 4 Octomvrie 1921.

CURTEA DE APEL TÂRGU-MUREȘ.

Conform art. 269 pr. p. numai parchetul și partea civilă pot ataca cu apel încheerile Camerei de acuzare prin care aceasta a trimis altei instanțe judecarea procesului. No. Pen. 166/5 1921.

Curtea de Apel Târgu-Mureș, în ședința de consiliu fără publicitate, ținută în ziua de 21 Mai 1921, luând în desbatere cauza învinutului P. Nic. pentru contrabandă vamală, ca urmare a apelului făcut de acuzat contra încheerii camerei de acuzare a tribunalului Târgu-Mureș No. 731/3/1922 din 9 Aprilie 1921, a pronunțat următoarea

DECIZIUNE.

În baza art. 379 alin 3 refuză apelul.

MOTIVELE.

Art. 269 dă numai parchetului sau vătămatului, dreptul ca să facă apel contro încheerilor camerei de acuzare pronunțate în baza art. 262-269.

Învinutul și cei îndreptățiți ca să atace în favoarea lor, nu pot face apel în contra încheerilor date de către camera de acuzare conform art. 262-268, decât numai în ceea ce privește deținerea prealabilă sau arestarea preventivă.

Deci Curtea, în baza art. 379 alin. 3, coroborat cu art. 380 alin. 3, 389 alin. 1 și 378 pr. p. a a trebuit să refuze apelul pe care prima instanță a omis să-l refuze.

Târgu-Mureș, la 21 Mai 1921.

Not. Publicăm această încheere, nu fiindcă rezolvă vre-o chestiune de principiu controversată, dar fiindcă ne dă ocazia ca să rezolvăm o dispozițiune de procedură vișioasă prin aceea că este, cu totul, lipsită de fundament juridic.

Speța dedusă în judecata instanțelor penale era următoarea: directorul unei bănci din T.-M. era acuzat pentru delictul de contrabandă vamală săvârșită prin luna Septembrie 1919 prin faptul că a introdus pentru speculă pe ascuns și în contra dispozițiilor Consiliului Dirigent, o sumă de 2.500.000 Kor. neștampilate din Buda-Pesta.

Acest material fiind constatată la T. M. de către un agent al poliției, l-a denunțat agenților vamali din Cluj care transportându-se la T.-M. l-au constatat și ei conform legii vamale, dresând procesul-verbal definitiv în dublu exemplar, din care au înaintat un exemplar Direcțiunii G-rale a Vămilelor, iar un altul l-au înaintat Parchetului de pe lângă tribunalul în resortul căruia se constatase contrabanda. Parchetul primind procesul-verbal a redactat actul de acuzare și l-a înaintat camerei de acuzare care ignorând dispozițiunea art. 199 Legea G-rală a vămilor¹⁾, modificat prin Decretul din Iunie 1920 și-a declinat competența în baza art. 263 și 15 pr. p. trimeșând cauza înaintea Tribunalului Oradia Mare în circumscripția căruia se săvârșise contrabanda.

În contra acestei încheeri învinutul a făcut apel. Curtea însă l-a refuzat pentru motivele arătate în încheerea sa.

Iată-l deci silit să se ducă la Oradea Mare pentru a propune acolo excepțiunea necompetinței. Nu este de înțeles pentru ce legiuitorul a ridicat învinutului mijlocul de atac în contra încheerilor camerei de acuzare date conform art. 262—269 rezervându-l numai parchetului și vătămatului. Pentru ce

¹⁾ Acest articol stabilește o competență excepțională, adică aceea a locului unde s'a constatat contrabanda.

această înegalitate și inferioritate pentru una din părți? Întru cât — ar fi mai interesat vătămatul ori parchetul la ceea ce privește — de exemplu — chestiunea competenței iar învinutul, nu?

Cel mai elementar simț juridic arată că și unul și altul au același interes, ba învinutul chiar are mai mare interes de cât parchetul ca să fie judecat de către judecătorii săi naturali și prin urmare învinutul ar trebui să i se acorde în primul rând și cu toată lărgimea mijloacele legale pentru ca să poată obține o hotărâre judecătorească conformă cu legea.

În speță, reese cu destulă evidență această necesitate. Dacă învinutul ar fi avut același drept de atac ca parchetul și vătămatul ar fi fost scutit să mai meargă la Oradea Mare sau aiurea, pentru ca acolo să obțină ceea ce ar fi putut obține la Curtea de apel din Tg.-Mureș, adică reformarea încheerii Camerei de acuzare și trimiterea lui înapoi la Târgu-Mureș, pentru a fi judecat de către judecătorii săi naturali.

Relevăm acest „non sens“ pentru a fi avut în vedere de către comisia de unificare a procedurii penale.

Wl. Mavrodineanu

Consilier la Curtea de apel
Târgu-Mureș.

Ordonanțe

Directorul general al Justiției Cluj

Catre instanțele judecătorești din Ardeal

Nr. 11931—1921.

Brigada IV Jandarmi mi-a raportat, să instanțele nu procedeză la fel față de jandarmii dați în judecată. Sunt tribunale și judecătorii de ocol care îi judecă: sunt alte le, cari declară că judecarea lor este în caderea instanțelor militare.

Pentru a asigura unitatea jurisdicțiunii în această chestie și în genere în chestiunile de felul aceasla, am onoarea a Vă comunica următoarele îndrumări:

Articolul 30 din Codul de Procedură Penală (Pp.) spune să codul nu atinge normele de drept referitoare la căderea Curților Militare (judecătorilor militare) Din această dispozițiune reiese că Codul de procedură Penală se poate aplica acelor persoane, cari nu sunt supuse jurisdicțiunii instanțelor militare, tot așa și Codul Penal (art. 5).

Iar chestiunea, care persoane sunt supuse jurisdicțiunii judecătorilor militari este rezolvată în legile de Justiție militară Codicele din 14 Mai 1881, publicat în „Monitorul Oficial“ Nr. 40 din 1891 precum și legile modificatoare: legea din 25 Martie 1894 Nr. 1304, legea din 12 Aprilie 1905 Nr. 2667, legea din 8 Martie 1906 Nr. 1025, legile din 21 Decembrie 1915 Nr. 3245 și 3252, legea din 15 Martie 1917 Nr. 202 legna din 15 Martie 1917 Nr. 208 legea din 25 Martie 1917 Nr. 204 precum și legea specială din 12 Aprilie 1905 referitoare la consiliile disciplinare, lege din 20 Decembrie 1888 referi-

toare la condicele de justiție special pentru corpul marinei, legea din 17 Martie 1918 prin care se modifică art. 22, 37 și 65 din Titlul II. adițional, legea stărei de asediu din 14 Aug. 1916 și decretul stării de asediu din Aug. 1916, legea spionajului din 31 Ianuarie 1913, decretul legi Nr. 2930—1916, 7—917, 979—1917 și 1045—1917.

Aceste izvoare de drept sunt în vigoare pe întregul teritoriu al României, pentru că autorizațiile date Consiliului Dirigent prin Decretul-lege din 11 Dec. 1918, nu s'au întins la cauzele militare și prin Decretul I al Consiliului Dirigent nu s'a putut menține în vigoare legile referitoare la jurisdicțiunea militară.

Prin urmare competența materială a instanțelor civile penale se va determina totdeauna după prevederile citatelor norme de drept, stabilindu-se competența materială ori de câte ori zisele norme nu prevăd competența instanțelor militare.

Analizând sus amintitele izvoare de drept se poate constata ca în timp de pace următoarele cazuri cad în competența materială a instanțelor militare.

Cad în competența forurilor militare toate crimele și delictele comise de următoarele persoane :

1. orice individ care se găsește în armată în puterea legii recrutării sau în orice alt mod de angajare (militarii și asimilații cu militarii enumărați în art. 52 num. 1—6 C. J. M. cu următoarele excepții :

a) Funcționarii, impiegații sub orice titlu, în statele majore, administrațiunile și serviciile care depind de armată, sunt justițiabili de instanțele militare numai pentru acele crime, delict și contravențiuni ce ar avea legatură cu serviciul militar. încredințat lor (art. 52 num. 7—8. C. J. M.)

b) Șefii de garnizoană în comunele rurale (art. 52 num. 8 C. J. M.) dacă nu au fost personal chemați sub arme, sunt justițiabili de instanțele militare numai pentru crimele și delictele prevăzute de art. 211, 214, 217 și 217 B. J. M. și art. 144 C. p. mituire pasivă) revoltă, insubordonare, rebeliune.

c) Militarii sau asimilații cu militari când sunt în disponibilitate sau în orice fel de concediu sau permise precum și gradele inferioare sau cu schimbul pe timpul când sunt sub arme, sunt supuse jurisdicțiunii instanțelor militare numai atunci dacă au comis o crimă sau un delict prevăzut de articolele 197—257 din C. J. M. (art. 53 num. 1. 8. C. J. M.) Acestea sunt; tradarea spionarea ambosajul în contra datoriei militare, revoltă insubordonare, rebeliune, abuz de autoritate, înstreinarea obiectelor aparținătoare statului sau militarilor revelațiuni de scrisori, fals în materie de admin. militară în serviciu, uzurpare de uniformă.

d) Recruții, cei angajați de bună voie din momentul când au primit ordinul pe plecare până la locul adunării lor în detașament sau al întoarcerii lor la corp sunt justițiabili de instanțele militare

numai pentru nesupunere (art. 224, C. J. M.) Aceștia dacă sunt în spitale civile sau militare sau călătoresc sub paza forței publice, sau sunt arestați în stabilimente, în închisori și penitenciare militare sunt justițiabili de forurile militare pentru toate crimele și delictele (conform art. 52 num. 4. și art. 54 D. J. M.)

e) Ofițeri de jandarmerie, subofițerii și jandarmii nu sunt justițiabili de forurile militare, ci de instanțele civile pentru infracțiunile comise în exercitiul funcțiunii lor relativ la poliția judecătorească și la constatarea de contravențiuni în materie administrativă (Art. 55 C. J. M.)

f) Contravențiunile cu excepția celor amintite în punctul B. I. a. sunt de judecat de către instanțele civile, chiar dacă au fost comise de militari; căci art. 52 C. J. M. precum și art. 31 din Titlul II. ad. C. J. M. dau în căderea forurilor militare numai crimele și delictele.

g) Ofițerii de rezervă și gradele inferioare din concediu nelimitat de rezervă, când nu sunt sub arme, sunt supuși competenței instanțelor militare numai pentru crimele și delictele prevăzute la art. 211, 214, 217 C. J. M. comise din cauza sau cu ocaziunea serviciului militar (art. 53 num. 3 C. J. M. conf. punct. 16.)

2. Prizonierii de războiu (art. 52 num. 9 C. J. M.)

3. Nici aceste persoane nu sunt supuse instanțelor militare în caz de complicitate. Când urmărirea unei crime, unui delict sau a unei contravențiuni atinge indivizi nejustabili de aceste tribunale, toți preveniți fără osebire, vor fi trași înaintea tribunalelor ordinare, fără de cazurile exceptate prin orice alta dispozițiune a legii, (art. 72 C. J. M.)

Însă la aplicarea acestui punct se va ține seama de următoarele excepții :

În virtutea articolului 63 num. 1, 2, 3, 4, 5, C. J. M. toți preveniții fără osebire se trag înaintea forului militar.

a) dacă într'o cauză penală toți preveniții sunt militari sau asimilați cu militari, prin urmare în acest caz instanțele militare judecă și pe aceia cari în timpul comiterii infracțiunii nu erau militari.

b) dacă sunt crime sau delict comise de justițiabili de instanțele militare și de străini.

c) dacă se referă la crime sau delict comise în țară străină.

d) dacă se referă la crime sau delict comise în armată pe teritoriul ramos în stare războiu (chiar dacă fapta se judecă în timp de pace).

e) dacă se referă la delictete cari se pedepesc după art. 378 Cp. neexecutarea unui contract încheiat cu armata.

În celelalte cazuri ale complicității chiar dacă e vorba de faptele prevăzute de Codul de Justiție militară, militarii se judecă de instanțele militare, iar

ceilalți de instanțele civile (art. 73 num. 6 C. J. M.)

Tin să adaug următoarele :

Conform cu dispozițiunile anterioare, militarul care, mai înainte de a se înrola în armată a comis vre-o infracțiune, trebuie predat instanțelor civile (art. 45 C. J. M.)

2. Acțiunea civilă nu poate fi legată de acțiunea publică înaintea tribunalelor militare (Art. 49—50 C. J. M.)

3. Dacă unul și același individ este urmărit tot odată instanțele militare și civile, Tribunalul competent pentru fapta cea mai gravă va judeca mai întâi. Dacă faptele sunt deopotrivă de grave instanța militară are precăderea (art. 30 C. J. M.)

Mai adaug ca din punctul de vedere al apli-

cării codului de justiție militară, actualemente se vor aplica regulile prevăzute pentru timp de pace; căci codul justiției militare nu definește starea excepțională ca legile maghiare din 1912 și 1914. După legile maghiare starea excepțională nu încetează în mod automat ci numai atunci, când guvernul în virtutea legii LXIII din 1912 promulgă încetarea ei în „Monitorul Oficial” și în comune, stabilind în virtutea art. 8 din legea IV 1916 dispozițiunile transitorii. Cu totul altfel, codul de justiție militară prevede aplicarea măsurilor excepționale numai în timp de războiu și de mobilizare așa în cât prin demobilizare ele încetează în mod automat.

Cele spuse mai sus nu sunt aplicabile pe teritoriul unde este zonă militară sau starea de sediu declarată.

DICTIONAR JURIDIC.

Expresia greșită :

Avansamentul se va efectui de cei celor ce le compete

La acei care nu vor urma acestei prov. cări nu se mai reflectează

Ordinea și siguranța sunt garanțe sigure și condițiile inomisibile de bază a noului stat

Fără cu abuzuri se vor aplica cele mai severe măsuri de retorsiune

Sunt a se face, este a se lua etc.

Aceste conspecte sunt a ni se înainta

Pentru învina bravuroasă a trupelor cu ocazia

Disciplina și decorul militar precum și buna creștere pretind

Este în interesul general ca convorbirile telefonice oficioase să se absolve fără întârziere

Domnii prefecți sunt recercați să dea conspectul medicilor din respectivul comitat

Pentru motivele expuse în capul Ordinațiunii No. 2

Noua fundamentare se va introduce

Expresia de întrebuințat :

Înaintarea (avansarea) se va face de către cei îndreptățiți

Acei care nu vor răspunde acestei încunoștințări nu vor mai fi luați în seamă

Ordinea și siguranța sunt garanții sigure și condițiile necesare esențiale fără care nu se poate

... .. cele mai severe pedepse

Se vor face, se va lua

Aceste rapoarte (tablouri) ni-se vor înainta

Pentru purtarea vitejească, (bravă) a trupelor

Disciplina și demnitatea militară

Este să fie satisfăcute

Domnii prefecți sunt rugați să dea tabloul medicilor din județul lor

Pentru ... expuse la începutul Ordonanței No. ...

Noua organizare se va

V. M. Dim. și S. Laday

Reviste de Drept apărute

A apărut Anul I 1921, Caetul 1 din *Pandectele Române* repertoriu lunar de Jurisprudență, Doctrină și Legislațiune. Publicație sub direcțiunea D-lui C. Hamangiu, Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție, București. Editura Librăriei Ig. Hertz. Calea Victoriei.

Iată o publicație de drept a cărei apariție o salutăm cu entuziasm și care va fi primită suntem siguri cu toată bucuria de inteligența juridică a întregii Românii. Alcătuirea după modelul publicațiilor similare Franceze : Sirey, Dalloz etc. *Pandectele Române* umplu un gol simțit în bibliografia juridică românească. Primul caet care va fi urmat de încă alte nouă pentru întreg anul și două indexuri alfabetice, conține un bo-

gal material jurisprudențial cu comentarii savante datorite celor mai de seamă juriști români, pe care d-l Hașnangiu a știut să și-i asociază la opera ce întreprinde. Este pe lângă o probă a unei pricepute alegeri și împărțeli a materialului tot odată și un model de tipar îngrijit, hârtie și formă elegantă. Unind utilul cu frumosul, publicația de sub direcția d-lui Hamangiu este o contribuție sinceră la progresul științei și culturii juridice române. Îi urăm trai lung și recomandăm cu toată mândria această excelentă publicație de drept tuturor juriștilor din România Mare.

Revista Penitenciară. Anul VIII, No. 9. Septembrie 1921, București str. Bursei No. 2. Director : St. Arsenescu. Probleme penale.

Sumar : *Sugestia literară* de magistratul Tr. Scriban.

Bazându-se pe exemple concrete autorul arată influența presei și romanelor, cinematografele etc. asupra înmulțirii criminalității prin sugestie exercitată asupra naturilor slabe. Propune de acord cu Sighel educația serioasă a tineretului prin îmblirea la citirea cărților cu conținut serios. Prin o muncă și educație serioasă se poate slăvi tendința spre crimă.

Fotografia în Justiție. Artă fotografică este de mare folos în justiție, în materie de urmărire și la întocmirea cauzelor judiciare atât de folositoare unei bune legislații penale.

Lupta contra infractorilor. Comentându-se un articol din jurnalul francez *Le Temps*, prin rapori la noi se arată puterea de influență asupra descreșterii criminalității sub toate formele prin afișarea listelor celor pedepsiți de justiție și prin o cât mai largă publicitatea a infractorilor ce-și primesc răsplata faptelor rele de la justiție.

Palatul de Justiție. Anul IV. No. 10 Septembrie 1921, București.

Sumar: *Din îndatoririle morale și însușirile profesionale ale magistratului* de V. M. Gabrielescu magistrat. *Efortiile judiciare.* de Al. Velescu.

Propuneri de B. I. Stoenescu, relative la viitoarea legislație penală relativă la infractorii minori, prin prevederea mai ales de sancțiuni contra părinților ce nu știu să-și crească copil.

Sistemul penal în Rusia bolșevistă de Dr. L. Gallin
Epidemia crimelor. Imitația. Contagionul Mintal. *Moda*
Curierul Judiciar. Director C. Schina, Anul XXVIII No. 34, Duminică 2 Oct. 1921, București.

Sumar: *Un caz de Contrabandă Vamală înaltea Curții de Casație (Secția Ardelenească).*

jurisprudența Curții de Casație s. II, prin care înalta instanță confirmă sentința tribunalului Sibiu (publicată în extenso) stabilind principiul că în materie de contrabandă vamală, contravențiile la legea generală a vămilor săvârșite în Transilvania după introducerea acestei legi în acel ținut, este de atributul organelor instituite printr'însa, iar nu în căderea vre unui alt organ, funcționând în acea provincie, dar neprevăzute de lege.

De asemenea apelurile în contra proceselor verbale de contrabandă săvârșite acolo, confirmate de autoritatea vamală superioară, sunt de competența Tribunalului din Transilvania care urmează să fie constituite în complexul cerut de legea vămilor.

Justiția. Anul V No. 1. Iași Sept. 1921.

Sumar: *Legislația industrială.* Prelegera de deschidere la cursul similar Univ. Iași de Florin Sin.

Jurisprudențe de ale Curții de Apal Iași.

Triana Juridică. Anul III. No. 30, 31 și 32 Sept, București.

Sumar: *Anteproiectele revizuire a titl. X și XI din Codul Civil (Minor. Maj. Tutela., Emanc., și Interdicție)* elaborat de D. Alexandrescu *Legea asupra impozitului progresiv pe succesiuni.* *Jurisprudențe ale Curților și Tribunalului.* D.

BIBLIOTECA „ARDEALULUI JURIDIC”

Codul penal al Contravențiilor în vigoare în Ardeal

(Legea Ungară XL din 1879)

Traducere din limba maghiară, cu adnotări și ultimele modificări pe articole

(Urmare) de V. M. D. și St. L.

Art. 40. Acel ce prin tragerea clopotelor sau prin ori ce altă alarmă de pericol și știind că nu este nici un motiv pentru aceasta, turbură liniștea locuitorilor, sau care induce în eroare cu intenție autoritățile, aducându-le la cunoștință știrea vreunui pericol sau turburări care nu există, se va pedepsi cu închisoare administrativă până la 8 zile.

Iar dacă în urma unei asemenea știri false de pericol public, poliția sau armata au fost puse în mișcare, contravenientul se va pedepsi până la 15 zile de închisoare administrativă.

Art. 41. Acel care fără gând de șantaj (art. 350. c. p.) amenință pe cineva cu săvârșirea unui asasinat, tâlhărie, lovire gravă, incendiu sau cu ori ce crimă ce periclitează publicul, sau cu publicarea prin presă de afirmări calomnioase sau ofensătoare, se va pedepsi până la o lună închisoare administrativă și până la 2000 lei amendă.

Acela care fără gând de șantaj, amenință pe locuitorii unei regiuni sau comune cu făptuirea crimelor amintite va fi pedepsit cu închisoare administrativă până la 2 luni și cu amendă până la 3000 lei.

Art. 42. Se va pedepsi cu închisoarea administrativă până la 8 zile, acela care cu ocazia adunărilor populare sau răscoale nu se supune măsurilor luate de autorități pentru menținerea sau restabilirea ordinii.

Art. 43. Acel care fiind somat de un funcționar ori un organ al autorității în exercițiul funcției, să-și declare numele, profesiunea, domiciliul și refuză să răspundă sau afirmă neadevăr, se va pedepsi cu amendă până la 250 lei.

Nota. Cel ce a executat pedeapsa dictată altuia pentru contravențiune, a fost pedepsit pe baza acestui articol (Curia B. J. T. LXIII. 31).

Art. 44. Cel ce se dă drept funcționar sau ca fiind în serviciul public, ori ca făcând parte din armată, sau care fără drept poartă uniformă militară se va pedepsi cu amendă până la 500 lei.

Art. 45. Acel ce poartă vr'un titlu sau uzurpră vr'un rang la care nu are drept și prin care publicul este indus în eroare, sau care poartă în public ordine sau decorațiuni naționale care nu i-se cuvin, sau poartă ordine sau decorațiuni străine fără autorizare, se va pedepsi cu amendă până la 1000 lei.

Art. 46. Acel ce întrebunțează cuvinte injurioase față de un funcționar public sau față de un organ al autorității în exercițiul funcției sale, sau cel care înaintând vr'un act scris unei autorități se servește de expresiuni injurioase față de dânsa se va pedepsi cu amendă până la 1000 lei.

Nota. 1) Confr. Cp, ord. 351. al 2. art. 336 al 10, art. 353 al 2 art. 381 al 1.

2) Confr. art. 17 I XYVII/1900 — art 4 I. XIV/1886.

a) Este de competența judecătoriei de ocol: dacă însă insulta este comisă față de un funcționar, organ sau autoritate administrativă se judecă de acestea.

b) Faza de avocați nu se aplică, dacă aceștia reprezintă pe una dintre părți (lege specială).

c) Autoritate, funcționar organ: Cp. 461, art. 1 și 4 din legea XL/1914.

Art. 47. Se va pedepsi cu până la opt zile închis. administrativă acel care cu voiașă și fără autorizarea autorității degradează, face neciteață sau rupe ordonanța sau înștiințările afișate în public de către autorități.

Nota. Afșuri private nu. Se pedepsesc (contra art. 28. numai dacă este intenție.

Art. 48. Se va pedepsi cu închis, administrativă până la 8 zile, acela care în mod public, anunță prin strigări sau publică în scris vre-un anunț cu cuprins interzis, știind că cuprinsul acela este prohibit.

Nota. Cuprins interzis d. e. art. 24 din lege XIV-914 (presa) anunțuri referitoare la viața sexuală, recomandarea de leacuri pentru provocarea avorturilor etc. Astfel de anunțuri se pedepsesc cu închisoare corecțională până la un an și amendă (delict); ne vom găsi în cazul art. 48, dacă va fi vorba de o publicațiune care nu cuprinde astfel de comunicări. În privința această art. 63 din legea asupra presei, menține în vigoare acest § 48.

Art. 49. Acela care fără să fi înștiințat autoritatea organizează pe străzi sau în piețele publice, retragere cu forțe, se va pedepsi cu o amendă până la 500 lei.

Acel care va fi organizat o astfel de retragere contrar prohibiției autorității sau care cunoscând această prohibire va fi luat parte la executarea acestei serbări va fi pedepsit cu o amendă până la 1000 lei.

Art. 50. Acel care contrar interdicțiunii publicate de autorități, organizează într'un oraș sau în altă comună vre o iluminatie, sau acela care cunoscând această prohibire ia parte la organizarea iluminatiei, se va pedepsi cu o amendă până la 1000 lei.

CAPITOLUL III.

Contravențiuni contra religiunii și liberului ei exercițiu.

Art. 51. Acel care în public batjocorește (sacri legiu) obiectele cultului religios ale unei confesiuni recunoscute de stat, dacă face acest lucru în afară de localul consacrat celebrării cultului și nu cu ocazia acestei celebrări, cauzând astfel scandal public, se va pedepsi cu închisoare administrativă până la 8 zile.

Notă. Cel ce contravine în localul chiar al celebrării sau cu prilejul celebrării cultului: delict c. p. 107. Confr. și art. 420 c. p.

Confesiuni necunoscute XLIII/1899.

Art. 52. Cel ce calcă dispozițiile art. 19. din legea LIII. din 1868 referitoare la duminici și sărbători, se va pedepsi cu amendă până la 1000 lei.

Notă. Menținut în § 7 l. XIII/1891. Se judecă de către judecătorul de ocol în caz de cumul cu § 6 XIII/1891 călcarea repausului Duminical; altfel în ambele cazuri competența ad-tivă.

Art. 52 se referă la orice fel de muncă; § 6 l. XIII/1891 numai la munca industrială.

Art. 19 l. LIII/1868 „Asupra relațiilor reciproce a confesiunilor creștine, recomandate legal (înțins asupra evreilor prin § 2 l. XLII/1895) este cel următor:

Membrii unei confesiuni nu sunt obligați să respecte ceremoniile religioase, serbările credincioșilor celorlalte confesiuni, nici să se abțină de la lucru în zilele în care acestea au loc. Cu toate acestea în zilele de Duminică orice lucru în public și care nu este de necesitate absolută, trebuie să înceteze. Este interzisă de asemenea în zilele de sărbători a oricărei confesiuni, în jurul templului și în caz de procesiune religioasă pe străzile și piețele unde au loc asemenea procesiuni orice lucrare care ar turbura ceremonia.

Art. 53. — Cel ce primește într'o altă confesiune religioasă, un minor, care n'a împlinit încă 18 ani, contrar dispozițiilor legii LIII/1868, se va pedepsi cu închisoare Ad-tivă până la două luni și cu amendă până la 3000.

Notă. Articolele din legea LIII/1878. la care se referă mai ales acest text sunt următoarele.

Art. 2. Relativ la trecerea minorilor peste 18 ani și femeile maritate mai mici chiar, la altă religie. Modif. prin lege XXXII/1894.

Art. 12, care nu mai este în vigoare (copil născut din căsătorie de oameni de diferite confesiuni).

Art. 13. Educația religioasă a copiilor nu se poate schimba nici prin moartea unuia dintre părinți, nici prin divorțul pronunțat de lege.

Art. 14. Dacă unul dintre părinți trece la o altă religie decât aceea la care aparținea mai înainte, copil în vârstă mai mică de 7 ani urmează aceeași convertire după sex. (înțins și asupra confes. recunoscute § 8. XXXII-94).

Art. 15. Copil născuți înainte de căsătorie, dar legitimați prin căsătorie subsecventă a părinților, sunt supuși în ce privește educația religioasă, aceluiași regule ca și cei legitimi.

Art. 16. Care nu mai este în vigoare (copil natural).

Art. 18. Copil găsiți și în general copiii ai căror părinți sunt necunoscuți, urmează religiea celui care i a recunoscut. Dacă au fost încredințați unui azil și dacă institutul aparține unei confesiuni religioase, ei vor fi crescuți în religiea acelui institut. Dacă nu ne găsim în nici unul din cazurile prevăzute de acest articol, acei copii vor fi crescuți în spiritul religiunii urmate de majoritatea locuitorilor locului unde au fost găsiți. (Vezi și la art. 14).

Art. 54. Cel ce călcând art. 22. a legii LIII/1864 împedecă prin violențe sau amenințări îngroparea unui morț, se va pedepsi cu amendă până la 3000 lei.

Notă. Art. 22. din legea LIII/1868 este următorul:

Membrii diferitelor confesiuni religioase, pot fi înmormântați în cimitire liber și la un loc cu toții. (Nu se aplică la evrei § 2. legea XLII/1895).

CAPITOLUL IV.

Contravențiuni relative la falsificarea monedei și a hârtiilor de valoare.

Art. 55. J. Acela care în cantitate mai mare însă fără scop de a pune în circulație:

1. fabrică sau face să fabrice monedă falsă de metal sau de hârtie;

2. schimbă sau face să se schimbe bani adevărați de metal sau de hârtie în așa fel ca să aibă

aparență de a avea o valoare mai mare (decât cea adevărată).

3. micșorează sau face să se micșoreze copriusul metallic al monedei adevărate de metal, se va pedepsi cu închisoare admisivă până la 2 luni și cu amendă până la 3000 lei.

Art. 56. J. Acel cari pentru facerea de bani falși sau falsificați, pe cari n'are intenția să-i pună în circulație, întrebunțează aparate mecanice, chimice, plăci de metal sau de lemn (tipare) sau copii; chiar dacă cu astfel de instrumente n'ar fi făcut de cât un singur exemplar falș, sau una ori mai multe părți pentru mai multe exemplare falșe, se va pedepsi cu închisoare admitivă până la 2 luni și cu amendă până la 3000 lei.

Art. 57. J. Cel ce comite faptele prevăzute în art. 55, 56 cu hârtiile de valoare determinate de art. 210, 211 C. p., se va pedepsi cu închisoare administrativă până la 2 luni și cu amendă până la 3000 lei; iar acela care le comite pe mărcile de timbru determinate de § 1 din legea XXXVII|1897 se va pedepsi cu închisoare admitivă până la 1 lună și cu amendă până la 2000 lei.

Notă. Textul original a fost pentru timbre: § 412 C. p. Acum nici legea XXXVII-1897 nu mai este în vigoare, ci legile din vechiul regal relative la timbre.

Art. 58. J. Se va pedepsi cu închisoare admitivă până la o lună și cu amendă până la 3000 lei, cel ce fără autorizarea autorității face plăci, modele, gravuri, stampile pentru fabricarea banilor falși sau a hârtiei de valoare considerată ca egală cu banii, a timbrelor falșe; sau cel ce le predă altuia decât persoanei în drept care le-a comandat, precum și cel ce dă altuia o copie de pe aceste obiecte.

Art. 59. J. În locul art. 59: § 2. XXXVII|1897 (I).

Acela care face medalii, monede comemorative, jeloane, etichete, anunțuri, mărci de fabrică sau alte articole similare, care privesc superficial pot fi confundate cu bani de metal sau de hârtie, cu timbre sau cu mărci poștale, precum și acela care imită mărci poștale care circulă fără scop de a le întrebunța la francare — asemenea și acela care pune în circulație obiecte de așa natură, pentru alte scopuri decât francarea; Comite contravențiune și va fi pedepsit până la 2000 lei amendă.

Dispozițiunile acestui articol se vor aplica și cu privire la mărcile poștale streine, dacă mărcile poștale emise de statul Român sunt apărute prin legea aceluia stat, sau printr'o convențiune care are putere de lege.

CAPITOLUL V.

Contravențiunile contra (actelor de) stărei civile.

Art. 60 J. Se va pedepsi până la una lună închisoare aditivă și cu amendă până la 3000 lei ofișerul stărei civile:

1. dacă nu înscrie în registrul de stare civilă ca legitim conform legilor statului, copilul născut dintr'o căsătorie valabilă după legile în vigoare, cu

toate că cunoștea acest din urmă fapt, precum și dacă înscrie ca legitim un copil natural.

2. dacă în cazul când un copil înscris ca natural în registrele stării civile, a fost declarat legitim printr'o hotărâre definitivă a autorității competente, nu execută ordinul autorității să înscrie în registrele stării civile declararea de legitim sau legitimarea.

3. dacă fiind vorba de un copil înscris ca legitim în registrele stării civile, atunci când instanța printr'o sentință definitivă l'a declarat de copil natural, nu înscrie în registrul stării civile cu toată cererea ce i-a fost adresată, textul sentinței care i-a fost înmănată de autoritatea competentă.

(Urmare)

Curtea de Apel Cluj.

Procese civile, hotărâte în luna Septembrie 1921.

1. C. 383/15—1921. Frații Neuberger c/a. Banca com. ind. Hașeg, ordonarea probării. 2. C. 348—1921. Ludovic Csiki c/a. Simó și Erd. Gazd., sentință schimbare. 5. C. Ludovic Csiki c/a. Paul Simó și Erd. G. R. T., sentință schimbare. 4. C. 406/22—1920. David Zelig c/a Banca Gen. din Satu-mare, sentință aprobare. 5. C. 100/7—1921. Gavrilă Marși c/a Rafila Lazar, sentință aprobare. 6. C. 777/11—1920. Bernat Krammer c/a. Sigismund Mandula, sentință alt mod. 7. C. 233/13—1921. Partenie Staniste și soția c/a. Vasile Suciu și soții amănare pe 5 Oct.

Procese penale hotărâte în luna Septembrie 1921.

1. P. 556/8—1921. Vasile Borza furt., sentință aprob. 2. P. 394/9—1921. Elisabeta Konez furt., sentință aprob. 3. P. 435/5—1921. Petre Koczi și Ionica Ungur furt., sentință aprob. 4. P. 471/9—1921. George Nemes mituire, amănare. 5. P. 496/33—1921. Teodor Gorea omor., sentință aprob. 6. P. 512/4—1921. Traian Zgăta furt., sentință aprob. 7. 529/38—1921. Mihail Hamestock și alții omor., sentință schimbare. 8. P. 683/9—1921. Iosif Maculai și alții omor., amănare. 9. P. 688/10—1921. Iosif Barabas și alții furt., sentință aprobatoare. 10. 690/15—1921. Radășiu Ioan omor., sentință reformatoare. 11. P. 694/20—1921. Sebastian Dăncu omucidere sentință aprobatoare. 12. P. 710/13—1921. Mihail Gergitz furt., sentință aprobatoare. 13. P. 736/15—1921. Ioan Chita și alții furt., sentință aprobatoare. 14. M. 362/4—1921. Edmund Hirsch mon. Sentința aprobatoare. 15. P. 293/10—1921. Alexa Coasa corp. grave. Sentința aprobatoare. 16. P. 46y/13—1921. Desider Barla și soția omucidere. Amănare desb. 17. P. 508/9—1921. Elena Lazar și soțul avort. Sentința aprobatoare. 18. P. 617/32—1921. Maței David omor. Sentința aprobatoare. 19. P. 531/9—1921. Francisc Nagy șantaj. Sentința aprobatoare. 20. P. 546/12—1921. Metzger Wilhelm și alții furt. Sentința schimbatoare.

	Seminarul de drept Dr. Muresianu Cluj, Str. N. Jorga 23. Telefon: 3—1	
---	--	---